Журнал «Перспективи та інновації науки»
№ 1(59) 2026

УДК 159.9

https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-3302-3313

Калениченко Руслан Арсенович кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури, м. Київ, https:// orcid.org/0000-0001-9222-317X

Пєтухова Ірина Олексіївна кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціології Державного податкового університету, м. Ірпінь, https://orcid.org/0000-0002-5194-5333

Соловйова Надія Юріївна здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти групи ПСМз-24-2 Державного податкового університету, м. Ірпінь, https://orcid.org/0009-0000-5885-922X

Сирко Ірина Сергіївна здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти групи ПСМз-24-2 Державного податкового університету, м. Ірпінь, https://orcid.org/0009-0002-4320-4882

ПОНЯТТЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ЙОГО СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ: СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС

Анотація. У статті на основі теоретико-методологічного аналізу сучасних наукових джерел розкрито психологічну сутність феномену психологічного благополуччя як багатовимірної категорії, яка відображає якість функціонування особистості та рівень реалізації її внутрішнього потенціалу. Розглянуто гносеологічні та історико-філософські витоки проблематики психологічного благополуччя, зокрема гедоністичну й евдемоністичну традиції, які стали підґрунтям для формування сучасних підходів у психології. Показано, що в сучасному науковому дискурсі відбулося чітке розмежування понять суб'єктивного благополуччя та психологічного благополуччя, де останнє акцентує увагу на змістовному наповненні життя, самореалізації, автономії та позитивному функціонуванні особистості. Обґрунтовано, що психологічне благополуччя не є тотожним психічному здоров'ю як відсутності розладів, а виступає складним динамічним утворенням, яке інтегрує емоційні, когнітивні, мотиваційні та соціальні компоненти. Проаналізовано провідні зарубіжні та вітчизняні концепції структурування психологічного благополуччя, зокрема гедоністичні, евдемоністичні та інтегративні моделі, що враховують життєві цілі, особистісне зростання, позитивні міжособистісні стосунки, самоприйняття та здатність керувати середовищем. Особливу увагу приділено ролі психологічного благополуччя

як внутрішнього ресурсу подолання складних життєвих ситуацій, кризових і травматичних подій. Показано, що високий рівень психологічного благополуччя сприяє формуванню резильєнтності, розвитку адаптивних копінг-стратегій, збереженню внутрішньої рівноваги та можливості посттравматичного зростання. Наголошено, що в умовах соціальної нестабільності, воєнного стану та невизначеності майбутнього психологічне благополуччя набуває особливої значущості як чинник психологічної стійкості, життєздатності та особистісного розвитку. Зроблено висновок, що психологічне благополуччя є динамічним процесом, рівень якого визначається взаємодією внутрішніх психологічних ресурсів особистості та соціального середовища.

Ключові слова: психологічне благополуччя, суб'єктивне благополуччя, позитивне функціонування, резильєнтність, складні життєві ситуації, ресурсний підхід.

Kalenychenko Ruslan Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer of the Department of Professional Studies of Kyiv National University of Civil Engineering and Architecture, Kyiv, https:// orcid.org/0000-0001-9222-317X

Pietukhova Iryna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Psychology, Pedagogy and Social Disciplines of the State Tax University, Irpin, https://orcid.org/0000-0002-5194-5333

Soloviova Nadiia Second-cycle (Master's level) student, group PSMz-24-2, State Tax University, Irpin, https://orcid.org/0009-0000-5885-922X

Syrko Iryna Second-cycle (Master's level) student, group PSMz-24-2, State Tax University, Irpin, https://orcid.org/0009-0002-4320-4882

THE CONCEPT OF PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND ITS STRUCTURAL COMPONENTS: CONTEMPORARY SCIENTIFIC DISCOURSE

Abstract. The article presents a theoretical and methodological analysis of the phenomenon of psychological well-being as a multidimensional category that reflects the quality of individual functioning and the level of realization of personal inner potential. The epistemological and historical-philosophical foundations of the issue are examined, in particular the hedonic and eudaimonic traditions that laid the conceptual groundwork for contemporary approaches in psychology. It is shown that modern scientific discourse clearly distinguishes between subjective well-being and psychological well-being, with the latter emphasizing meaningful life content, self-realization, autonomy, and positive functioning of the individual. It is substantiated

that psychological well-being is not identical to mental health understood as the absence of disorders, but represents a complex dynamic construct integrating emotional, cognitive, motivational, and social components. The article analyzes leading foreign and domestic concepts of the structure of psychological well-being, including hedonic, eudaimonic, and integrative models that take into account life goals, personal growth, positive interpersonal relationships, self-acceptance, and the ability to manage one's environment. Particular attention is paid to the role of psychological well-being as an internal resource for coping with difficult life situations, crisis, and traumatic events. It is shown that a high level of psychological well-being contributes to the development of resilience, adaptive coping strategies, maintenance of internal balance, and the potential for post-traumatic growth. It is emphasized that under conditions of social instability, martial law, and uncertainty about the future, psychological well-being acquires special significance as a factor of psychological stability, vitality, and personal development. It is concluded that psychological well-being is a dynamic process whose level is determined by the interaction between internal psychological resources of the individual and the social environment.

Keywords: psychological well-being, subjective well-being, positive functioning, resilience, difficult life situations, resource-based approach.

Постановка проблеми. У сучасній психологічній науці феномен психологічного благополуччя розглядається як багатовимірна конструкція, що відображає якість функціонування особистості та її здатність до реалізації власного потенціалу. Гносеологічні корені проблематики психологічного благополуччя сягають античної філософії, де сформувалися два полярні світоглядні напрями, що й донині визначають логіку наукових дискусій. Представники гедоністичної традиції (Арістіпп, Епікур) розглядали благо через призму чуттєвого та духовного задоволення, вважаючи найвищою метою життя досягнення насолоди та уникнення болю. Натомість евдемоністичний підхід, започаткований Арістотелем та розвинутий стоїками (Сенека, Марк Аврелій), визначав благополуччя як діяльність душі згідно з чеснотами. В античній думці підкреслювалося, що справжнє благополуччя залежить не від зовнішніх обставин, а від внутрішнього ставлення людини до світу, її здатності до самовладання та життя у злагоді з власною природою [1]. Ця історична дихотомія трансформувалася у сучасному науковому дискурсі в розмежування понять суб'єктивного благополуччя (emotional well-being) та психологічного благополуччя (psychological well-being), де останнє акцентує на змістовному наповненні життя та реалізації особистісного потенціалу.

Аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що психологічне благополуччя не є тотожним поняттю психічного здоров'я як відсутності розладів, а являє собою складний суб'єктивний стан задоволеності життям, який дає людині можливість усвідомлено оцінювати свої фізичні та психологічні ресурси для задоволення потреб та ефективної взаємодії з навколишнім

середовищем [2]. Важливим аспектом розуміння цього явища є те, що досягнення високого рівня благополуччя можливе за умов, коли особистість задоволена життям, мінімізує негативні переживання та володіє навичками використання власних ресурсів для досягнення поставлених цілей.

Завдання статті полягає у виборі адекватних структурних компонентів психологічного благополуччя та показати його роль у подоланні складних життєвих ситуацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто зауважити, що у вітчизняній науковій думці також пропонуються оригінальні моделі структурування цього феномену, які враховують контекст життєдіяльності. Зокрема, дослідники розглядають психологічне благополуччя як системну якість людини, що формується у процесі збереження психофізіологічних функцій та проявляється через переживання цінності життя. Цікавим є суб'єктивно-середовищний підхід, у якому виокремлюються такі компоненти, як афективний баланс, мета-потреби (сенс життя), світоглядні орієнтації, інтрарефлексія (самоприйняття) та інтеррефлексія (гармонійні стосунки із середовищем) [3]. Окрім того, сучасні українські вчені, зокрема Є. Савіцина та С. Бабатіна, пропонують функціональну модель, де психологічне благополуччя розглядається у тісному взаємозв'язку із психологічним здоров'ям. У цій моделі ключову роль відіграють три конструкти: самоактуалізація, самореалізація (наявність цілей) та самодетермінація, а інтегруючим фактором виступає усвідомлена саморегуляція, що забезпечує збалансовану часову перспективу особистості [4].

Узагальнюючи сучасні теоретичні напрацювання, Л. Сердюк пропонує розглядати психологічне благополуччя як інтегральний показник ступеня спрямованості особистості на реалізацію основних компонентів позитивного функціонування, а також як рівень реалізованості цієї спрямованості. Згідно з цим підходом, благополуччя не є статичним станом, а функціонує в динаміці як мотиваційний параметр особистості. Його рівень безпосередньо залежить від реалістичності, структурованості та цілісності (узгодженості минулого, теперішнього і майбутнього) життєвої перспективи, яка охоплює цілі, плани, цінності та прагнення людини [5]. Важливим методологічним поворотом у дослідженнях останніх років є зміщення фокусу з орієнтації на дефіцит та симптоми (негативна психологія) на розвиток і підтримку внутрішніх ресурсів (позитивна психологія). У цьому контексті психологічне благополуччя досягається шляхом актуалізації внутрішнього потенціалу, зміни фокусу сприймання дійсності та формування салютогенетичної спрямованості, де самодетермінація виступає основною умовою якості життя [5].

Мета статті – розкрити психологічну сутність поняття та структурних компонентів психологічного благополуччя у сучасній психології та показати його роль у подоланні складних життєвих ситуацій.

Виклад основного матеріалу. Сучасні дослідники, аналізуючи феномен психологічного благополуччя в умовах екстремальності, наголошують на

необхідності розмежування понять «щастя» та «позитивне функціонування». В. Зливков та співавтори зазначають, що щастя слід розуміти як глобальну оцінку якості життя за власними критеріями індивіда, тоді як психологічне благополуччя є ширшим конструктом, що охоплює спектр позитивних почуттів і суб'єктивних оцінок, включаючи фізичне та психічне здоров'я. Важливою відмінністю є те, що психологічне благополуччя, на відміну від психічного здоров'я, співвідноситься передусім з екзистенційним переживанням людиною свого ставлення до власного буття, будучи суб'єктивною реальністю, яка характеризується цілісністю.

Подібну думку розвивають М. Науменко та М. Міщенко, які розглядають цей феномен у тісному взаємозв'язку з поняттями «якість життя» та «емоційний комфорт». Психологічне благополуччя інтерпретується ними як показник позитивного розвитку особистості, що є більш ресурсним поняттям відносно психічної рівноваги, оскільки передбачає не лише відсутність стресу, а й здатність творчо адаптуватися до реальних життєвих умов та бути гнучким у ситуаціях невизначеності [6].

Розширюючи межі аналізу, необхідно зазначити, що категорія психологічного благополуччя дедалі частіше розглядається у тісному зв'язку з психосоматичним здоров'ям та біологічними чинниками. О. Радько вказує на існування мультифакторної природи цього явища, де, окрім психологічних конструктів, вагому роль відіграють генетичні детермінанти, фізичний тонус та соціокультурні умови. При цьому спостерігається тенденція до відходу від дихотомічної медичної моделі «здоров'я – хвороба» на користь позитивних аспектів функціонування, де благополуччя виступає як системне утворення, що інтегрує задоволеність життям, метапотреби та трансцендентальні аспекти буття [7].

Розширюючи розуміння природи досліджуваного явища, доцільно звернути увагу на комплексний підхід, який намагається поєднати гедоністичні та евдемонічні аспекти в єдину систему. Згідно з цим поглядом, психологічне благополуччя трактується не лише через призму балансу позитивних і негативних афектів, але й через врахування таких детермінант, як автономність, самодостатність та вагомість міжособистісних взаємостосунків. Важливим доповненням є розуміння благополуччя як складного цілісного переживання, що тісно пов'язане з базисними цінностями та потребами людини, виражаючись у суб'єктивних відчуттях щастя та задоволеності собою. Однак в умовах воєнного стану саме базове відчуття безпеки та захищеності стає фундаментом, руйнація якого суттєво впливає на всі вищі рівні функціонування особистості, трансформуючи структуру психологічного благополуччя.

Історичний екскурс у становлення поняття демонструє існування кількох фундаментальних підходів до його визначення. Значний внесок у концептуалізацію проблематики здійснив Н. Бредберн, який увів термін *«психологічне благополуччя»* в науковий обіг, ототожнюючи його із суб'єктивним відчуттям щастя. Згідно з його підходом, структура благополуччя базується на балансі двох

видів афекту – позитивного та негативного. Домінування позитивних емоцій над негативними у їх постійній взаємодії і визначає рівень благополуччя особистості [2]. Розвиваючи цю думку, Е. Дінер запропонував розглядати суб'єктивне благополуччя через тріаду компонентів: задоволення життям, наявність приємних емоцій та мінімізацію неприємних переживань, які у сукупності формують єдиний інтегральний показник [8].

Розвиваючи наукові погляди на природу феномену, важливо зазначити, що у сучасній психології чітко розмежовуються дві парадигми дослідження благополуччя: гедоністична та евдемоністична. Якщо перша, представлена роботами Н. Бредберна, Е. Дінера та Д. Канемана, фокусується на балансі афектів та задоволеності життям, розглядаючи щастя як досягнення насолоди й уникнення страждань, то друга (К. Ріфф, А. Вотерман, Е. Десі) акцентує на повноцінному функціонуванні особистості. У рамках евдемоністичного підходу, який набув значного поширення у позитивній психології, благополуччя розглядається не просто як емоційний комфорт, а як процес реалізації особистісного потенціалу, пошук сенсу та відповідність життя глибинним цінностям людини [8]. Вагомий внесок у цю дискусію зробив М. Селігман, який запропонував поняття «процвітання» (flourishing) як стан стійкої рівноваги, що виходить за межі афективної сфери і включає високий рівень психологічного та соціального функціонування [9].

Розширюючи розуміння природи досліджуваного явища, Н. В. Каргіна наголошує на доцільності комплексного підходу, який поєднує гедоністичні та евдемонічні аспекти в єдину систему. Згідно з її висновками, психологічне благополуччя трактується не лише через призму балансу позитивних і негативних афектів, але й через врахування таких детермінант, як автономність, самодостатність та вагомість міжособистісних взаємостосунків, що дозволяє розглядати цей феномен як інтегральний показник життєдіяльності особистості [10].

Альтернативний погляд на природу досліджуваного феномену представлений у працях прихильників евдемонічного підходу, які розмежовують гедоністичне щастя та власне психологічне благополуччя як позитивне функціонування. Зокрема, К. Ріфф та К. Кіз запропонували модель, що зміщує фокус уваги з простого емоційного задоволення на реалізацію особистісного потенціалу. Автори виокремлюють шість базових структурних компонентів психологічного благополуччя: автономію (здатність протистояти соціальному тиску), компетентність (управління середовищем), особистісне зростання (почуття безперервного розвитку), позитивні стосунки з іншими, наявність життєвих цілей та самосприйняття (позитивне ставлення до себе та свого минулого) [2]. Зазначена модель підкреслює, що людина, наділена свободою волі, здатна досягати благополуччя навіть попри несприятливі зовнішні обставини.

Глибинні передумови розуміння психологічного благополуччя закладені також у гуманістичній психології та теоріях особистості. К. Роджерс, А. Маслоу та К. Юнг розглядали цей стан як результат успішного процесу самоактуалізації

та індивідуалізації. Психологічно благополучна особистість, за К. Роджерсом, характеризується «повноцінним функціонуванням», відкритістю досвіду та здатністю до реалізації актуалізуючої тенденції. А. Маслоу акцентував увагу на свободі вибору, вмінні приймати себе та інших, а також ефективності у вирішенні життєвих завдань як ознаках психологічного здоров'я [11]. У свою чергу, Г. Олпорт вбачав основу благополуччя у психологічній зрілості, широті меж власного «Я» та здатності до побудови теплих, довірливих стосунків [11].

У вітчизняному науковому просторі психологічне благополуччя часто інтерпретується через призму узгодженості екзистенційних потреб та рівня адаптованості особистості. Ю. Кашлюк виділяє такі критерії благополуччя, як задоволеність рівнем життя, відсутність деструктивних переживань, усвідомленість життя, самоефективність та наявність соціальної підтримки [12].

Особливої уваги в контексті сучасних викликів заслуговує розмежування акцентів у дослідженнях феномену. Аналіз наукової літератури дозволяє простежити певну диференціацію: якщо у вітчизняній психології психологічне благополуччя переважно трактується як інтегральний показник спрямованості особистості на реалізацію позитивного функціонування та задоволеність собою, то зарубіжні дослідники (Д. Александер, А. Мастен, Е. Вернер) частіше розглядають його крізь призму резильєнтності (resilience). Резильєнтність у цьому контексті розуміється як здатність до відновлення, життєстійкість та пошук ресурсів для виходу з нестандартних або кризових ситуацій [13].

Такий підхід є надзвичайно актуальним, оскільки зміщує фокус з простої констатації рівня щастя на динамічну здатність особистості зберігати психологічну рівновагу та розвиватися навіть під тиском травмівних обставин. Концептуалізація феномену в рамках ресурсного підходу дозволяє розглядати психологічне благополуччя як динамічну систему накопичення та збереження потенціалів особистості. К. Роджерс, чиї ідеї лягли в основу цього напряму, трактував повноцінно функціонуючу особистість як таку, що має оптимальну психологічну пристосованість та відкритість досвіду. Згідно з цим поглядом, благополуччя виступає своєрідним банком психологічних ресурсів, які забезпечують суб'єктивну та об'єктивну успішність особистості в системі «суб'єкт – середовище» [1].

Сучасні інтерпретації наголошують на тому, що рівень благополуччя визначається балансом між викликами середовища та наявними ресурсами (свідомими й несвідомими) для їх подолання. В умовах воєнного стану саме ресурсна функція благополуччя стає домінуючою, забезпечуючи життєздатність та резильєнтність молодої людини перед лицем екзистенційних загроз. Дослідники, зокрема А. Коваленко, доповнюють структуру благополуччя такими елементами, як здатність керувати середовищем та автономія, що передбачає оптимальне соціальне функціонування особистості в умовах змін [14].

Окремої уваги заслуговують сучасні вітчизняні концепції, що розглядають психологічне благополуччя крізь призму життєтворчості. Зокрема, Т. Титаренко

пропонує розуміти цей феномен як здатність особистості відповідально змінювати та щоденно творити власне життя, набуваючи досвід навіть у сферах непередбачуваного. У цьому контексті благополуччя асоціюється з готовністю «імпровізувати з власним життям», уникаючи деструктивних наслідків, що є критично важливим в умовах війни [15]. Схожу позицію займає О. Гринів, яка у своїй моделі розглядає благополуччя як відносно стійке переживання, що базується на рефлексивній позиції особистості та глибокому аналізі життєвого шляху. Авторка виокремлює умовну систему координат, де перетинаються вісь збереження рівноваги (спокій) і розвитку (рух) з віссю суб'єктивних переживань та об'єктивних досягнень [16]. Такий підхід дозволяє вийти за межі спрощеного розуміння щастя і розглядати благополуччя як складну динамічну систему, що включає як гедоністичні, так і евдемонічні компоненти.

У сучасних умовах соціальної нестабільності, швидких трансформацій життєвого простору та зростання рівня стресогенних впливів проблема подолання складних життєвих ситуацій набуває особливої актуальності. У цьому контексті психологічне благополуччя розглядається не лише як інтегральний показник позитивного функціонування особистості, а й як важливий ресурс адаптації, резилієнтності та ефективного копінгу.

І. Пєтухова, М. Заушнікова та І. Каськов звертають увагу на те, що психологічне благополуччя відіграє ключову роль у тому, як індивід сприймає, інтерпретує та долає життєві труднощі [17]. Особи з високим рівнем психологічного благополуччя, як правило, характеризуються більшою емоційною стабільністю, здатністю до саморегуляції, усвідомленням власних цілей і сенсу життя, а також позитивним ставленням до себе та інших. Ці характеристики створюють внутрішній психологічний фундамент, що дозволяє ефективніше реагувати на кризові події, втрати, невизначеність та тривалі стресові навантаження.

Важливою складовою психологічного благополуччя у контексті подолання складних життєвих ситуацій є автономія та відчуття контролю над власним життям. Усвідомлення власної здатності впливати на події, приймати рішення та нести за них відповідальність сприяє формуванню активної життєвої позиції. У складних обставинах це знижує ризик розвитку безпорадності, депресивних станів і дезадаптивних форм поведінки.

Не менш значущим чинником є позитивне самосприйняття та прийняття себе, що виступає буфером проти деструктивного впливу негативних подій. Особи, які зберігають цілісне та стабільне уявлення про власну цінність, демонструють більшу психологічну стійкість у ситуаціях невдач, соціального тиску або втрати значущих ресурсів. Самоприйняття дозволяє інтегрувати негативний досвід у власну життєву історію без руйнівних наслідків для самооцінки.

Значну роль у подоланні складних життєвих ситуацій відіграє наявність життєвих цілей та відчуття смислу життя, які є важливими структурними компонентами психологічного благополуччя. Смисложиттєві орієнтації виконують мотиваційну та регулятивну функції, допомагаючи особистості зберігати

внутрішню цілісність навіть у періоди кризи. Наявність значущих цілей дозволяє сприймати труднощі не лише як загрозу, а й як можливість особистісного зростання та переосмислення життєвих пріоритетів.

У цьому контексті психологічне благополуччя тісно пов'язане з процесами посттравматичного зростання. Дослідження свідчать, що переживання складних життєвих подій за умови достатнього рівня внутрішніх психологічних ресурсів може сприяти розвитку нових особистісних якостей, зміцненню міжособистісних стосунків та глибшому усвідомленню власних цінностей. Таким чином, психологічне благополуччя виступає не лише наслідком успішного подолання труднощів, а й умовою позитивних змін після кризових переживань.

Особливу увагу слід приділити соціальному виміру психологічного благополуччя, зокрема якості міжособистісних взаємин та здатності до соціальної підтримки. Соціальна залученість, довірливі стосунки та відчуття приналежності зменшують суб'єктивну інтенсивність стресу та сприяють формуванню адаптивних стратегій подолання. У складних життєвих ситуаціях соціальні ресурси часто стають вирішальним чинником збереження психологічної рівноваги [18].

Водночас сучасні реалії, зокрема умови воєнного стану та вимушеної міграції, вносять корективи у розуміння стабільності феномену психологічного благополуччя. Дослідження показують, що травматичні події, втрата ресурсів та невизначеність майбутнього можуть суттєво знижувати рівень психологічного благополуччя, провокуючи симптоми посттравматичного стресу та депресивні стани [2].

Висновки. Таким чином, психологічне благополуччя є динамічним процесом, який залежить як від внутрішніх ресурсів особистості, так і від здатності адаптуватися до змінних, часто кризових, умов соціального середовища.

Феномен психологічного благополуччя можна розглядати як багатовимірний ресурс, що забезпечує ефективне подолання складних життєвих ситуацій [19, 20]. Воно інтегрує емоційні, когнітивні, мотиваційні та соціальні компоненти, які сприяють адаптації, зниженню негативних наслідків стресу та підтриманню позитивного функціонування особистості. У межах сучасного наукового дискурсу психологічне благополуччя постає не лише як показник якості життя, а як важливий чинник психологічної стійкості та особистісного розвитку в умовах життєвих викликів.

Література:

1. Волинець Н. В. Теоретичний аналіз категорії «Психологічне благополуччя особистості» у сучасній психологічній науці. Теорія і практика сучасної психології. 2017. С. 4 – 17.
2. Котух Олена Вікторівна. Психологічне благополуччя внутрішньо переміщеної особи: адаптація та інтеграція в нову громаду. Випуск 1. 2023. С. 56 – 61.
3. Пуденко І. В. Теоретичний аналіз визначення поняття благополуччя особистості. «Мозок, Культура, Особистість»: Матеріали 1 Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. С. 99 – 102.
4. Шевчук В. В. Еволюція наукових поглядів на поняття «психологічне благополуччя». Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2024. Серія ПСИХОЛОГІЯ. Випуск 2. С. 71 – 76.

5. Сердюк Л.З. Фактори психологічного благополуччя студентів. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2018. Т. 6. С. 51–59

6. Науменко М., Міщенко М. Теоретичні основи дослідження психологічного благополуччя особистості в ранній дорослості. Тези доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг» (25-26 квітня 2023 року). Умань-Київ, 2023. - С. 76 – 77.

7. Радько О. В. 2019. Феномен психологічного благополуччя особистості в сучасній психології та його компоненти: теоретична модель. Теорія і практика сучасної психології. 1 (6). С. 148 – 152.

8. Diener E. Subjective Well-being. Psychol. Bull. 1984. № 95. P. 2–75.

9. Шевчук В. В. Еволюція наукових поглядів на поняття «психологічне благополуччя». Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2024. Серія ПСИХОЛОГІЯ. Випуск 2. С. 71 – 76

10. Каргіна Н. В. (2015). Основні підходи до вивчення психологічного благополуччя особистості: теоретичний аспект. Наука і освіта. (3). С. 48 – 55.

11. Рябоконь В.В. Психологічне здоров'я людини як один із компонентів теорії особистості. Габітус. 2021. Вип. 21. С. 201–205.

12. Кашлюк Ю.І. Основні чинники, які впливають на психологічне благополуччя особистості. Проблеми сучасної психології. 2016. № 34. С. 170–186.

13. Хоменко Є. Г. Психологічне благополуччя студентської молоді у військовий час. Габітус. Вікова та педагогічна психологія. С. 121 – 125.

14. Коваленко А.Б. Психологічне благополуччя особистості: сутність, чинники та структура : Гуманітарний корпус, 2018. С. 80–83.

15. Титаренко, Т. М. (2018). Способи підвищення психологічного благополуччя особистості, що пережила травму. Психологія: теорія і практика, Вип. 1(1), 112–119. https://doi.org/10.31339/2617-9598-2018-1(1)-112-119.

16. Гринів, О. (2014). Аналіз підходів до дослідження психологічного благополуччя особистості. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія, Вип. 19, Ч. 1, 25–34.

17. Пєтухова І. О., Заушнікова М. Ю., Каськов І. В. Психологічне благополуччя особистості в умовах війни. // Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць. – К.: НУОУ, 2023. – Вип. 3 (73).– С. 124 – 130.

18. Заушнікова М. Ю., Тонкопей Ю.Л., Пєтухова І.О. Динаміка рівня тривожності здобувачів вищої освіти у прикордонному регіоні в умовах війни. Науковий журнал «Габітус». 2023. Вип. 45. С. 59-63. DOI https://doi.org/ 10.32782/2663-5208.2023.45.9.

19. Voitenko E., Myronets S., Osodlo V., Kushnirenko K., Kalenychenko R. Influence of Emotional Burnout on Coping Behavior in Pedagogical Activity. // International Journal of Organizational Leadership. – 2021, Volume 10, Issue Issue 2-First Online. – Pages 183-196. (Журнал входить до бази даних «Web of Science Core Collection»). – Режим доступу: https://ijol.cikd.ca/article_60556_9416c080d04b2767a53e4e53dd8a79c4.pdf.

20. Калениченко. Р., Пєтухова І., Сілаєв, Ю. (2025). Особливості комунікації педагогів із дітьми на теми пов'язані з війною. Вісник НУОУ, 84(2), 70–77. https://doi.org/10.33099/2617-6858-2025-84-2-70-77

References:

1. Volynets, N. V. (2017). Teoretychnyi analiz katehorii «Psycholohichne blahopoluchchia osobystosti» u suchasnii psykholohichnii nautsi [Theoretical analysis of the category "Psychological well-being of personality" in modern psychological science]. Teoriia i praktyka suchasnoi psykholohii, 4–17. [in Ukrainian].

2. Kotukh, O. V. (2023). Psykholohichne blahopoluchchia vnutrishnio peremishchenoi osoby: adaptatsiia ta intehratsiia v novu hromadu [Psychological well-being of internally displaced persons: adaptation and integration into a new community]. Vypusk 1, 56–61. [in Ukrainian].

3. Pudenko, I. V. (n.d.). Teoretychnyi analiz vyznachennia poniattia blahopoluchchia osobystosti [Theoretical analysis of the definition of the concept of personality well-being]. Mozok, kultura, osobystist: materialy 1 Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu, 99–102. [in Ukrainian].

4. Shevchuk, V. V. (2024). Evoliutsiia naukovykh pohliadiv na poniattia «psykholohichne blahopoluchchia» [Evolution of scientific views on the concept of "psychological well-being"]. Nauk. visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, Ser.: Psykholohiia, Vyp. 2, 71–76. [in Ukrainian].

5. Serdyuk, L. Z. (2018). Faktory psykholohichnoho blahopoluchchia studentiv [Factors of psychological well-being of students]. Aktualni problemy psykholohii, 6, 51–59. [in Ukrainian].

6. Naumenko, M., & Mishchenko, M. (2023). Teoretychni osnovy doslidzhennia psykholohichnoho blahopoluchchia osobystosti v ranii doroslosti [Theoretical foundations of research on psychological well-being in early adulthood]. Tezy dopovidei VII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Suchasni treninhovi tekhnolohii dlia rozvytku osobystosti: Eko-trening», 76–77. [in Ukrainian].

7. Radko, O. V. (2019). Fenomen psykholohichnoho blahopoluchchia osobystosti v suchasnii psykholohii ta yoho komponenty: teoretychna model [Phenomenon of psychological well-being of personality in modern psychology and its components: theoretical model]. Teoriia i praktyka suchasnoi psykholohii, 1(6), 148–152. [in Ukrainian].

8. Diener, E. (1984). Subjective well-being. Psychol. Bull., 95, 2–75. [in English].

9. Shevchuk, V. V. (2024). Evoliutsiia naukovykh pohliadiv na poniattia «psykholohichne blahopoluchchia» [Evolution of scientific views on the concept of "psychological well-being"]. Nauk. visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, Ser.: Psykholohiia, Vyp. 2, 71–76. [in Ukrainian].

10. Kargina, N. V. (2015). Osnovni pidkhody do vyvchennia psykholohichnoho blahopoluchchia osobystosti: teoretychnyi aspekt [Main approaches to the study of psychological well-being of personality: theoretical aspect]. Naukai osvita, (3), 48–55. [in Ukrainian].

11. Riabokon, V. V. (2021). Psykholohichne zdorovia liudyny yak odyn iz komponentiv teorii osobystosti [Psychological health as a component of personality theory]. Habit. Vyp. 21, 201–205.

12. Kashliuk, Y. I. (2016). Osnovni chynnyky, yaki vplyvaiut na psykholohichne blahopoluchchia osobystosti [Main factors influencing psychological well-being of personality]. Problemy suchasnoi psykholohii, 34, 170–186. [in Ukrainian].

13. Khomenko, E. H. (n.d.). Psykholohichne blahopoluchchia studentskoi molodi u viiskovyi chas [Psychological well-being of student youth during wartime]. Habit. Vikova ta pedahohichna psykholohiia, 121–125. [in Ukrainian].

14. Kovalenko, A. B. (2018). Psykholohichne blahopoluchchia osobystosti: sutnist, chynnyky ta struktura [Psychological well-being of personality: essence, factors, and structure]. Humanitarnyi korpus, 80–83. [in Ukrainian].

15. Tytarenko, T. M. (2018). Sposoby pidvyshchennia psykholohichnoho blahopoluchchia osobystosti, shcho perezhyla travmu [Ways to enhance psychological well-being of a person who has experienced trauma]. Psykholohiia: teoriia i praktyka, 1(1), 112–119. https://doi.org/10.31339/2617-9598-2018-1(1)-112-119. [in Ukrainian].

16. Hryniv, O. (2014). Analiz pidkhodiv do doslidzhennia psykholohichnoho blahopoluchchia osobystosti [Analysis of approaches to the study of psychological well-being of personality]. Zbirnyk naukovykh prats: Filosofiia, sotsiolohiia, psykholohiia, Vyp. 19, Ch. 1, 25–34. [in Ukrainian].

17. Petukhova, I. O., Zaushnikova, M. Yu., & Kaskov, I. V. (2023). Psykholohichne blahopoluchchia osobystosti v umovakh viiny [Psychological well-being of personality in wartime conditions]. Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy, Vyp. 3 (73), 124–130.

18. Zaushnikova, M. Yu., Tonkopei, Y. L., & Petukhova, I. O. (2023). Dynamika rivnia tryvozhnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity u prykordonnomu rehioni v umovakh viiny [Dynamics of anxiety levels of higher education students in a border region during wartime]. Nauk. zhurnal Habit., Vyp. 45, 59–63. https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.45.9. [in Ukrainian].

19. Voitenko, E., Myronets, S., Osodlo, V., Kushnirenko, K., Kalenychenko, R. (2021). Influence of emotional burnout on coping behavior in pedagogical activity. International Journal of Organizational Leadership, 10(2), 183–196. Retrieved from https://ijol.cikd.ca/article_60556_9416c080d04b2767a53e4e53dd8a79c4.pdf. [in English].

20. Kalenychenko, R., Petukhova, I., & Silaiev, Yu. (2025). Osoblyvosti komunikatsii pedahohiv iz ditmy na temy, poviazani z viinoiu [Features of teachers' communication with children on topics related to war]. Visnyk NUOU, 84(2), 70–77. https://doi.org/10.33099/2617-6858-2025-84-2-70-77 . [in Ukrainian]